

BŁĘKITNA ARMIA

Na usilną prośbę polskich patriotów przybywających na Zachodzie Europy w czasie I Wojny Światowej, skupionych w Komitecie Narodowym Polskim na czele z Romanem Dmowskim, 4 czerwca 1917 r., prezydent Francji Raymond Poincare podpisał dekret o utworzeniu Armii Polskiej we Francji – zwanej od koloru mundurów Błękitną Armią.

Do jej szeregów zaczęli masowo napływać Polacy służący w wojsku francuskim, polscy jeńcy z armii austriackiej i niemieckiej, a także nasi emigranci z niemal wszystkich krajów europejskich.

Jesienią 1917 r. armia ta liczyła ponad 17.000 żołnierzy, a dowództwo nad nią objął gen. Józef Haller.

Z chwilą przystąpienia do wojny Stanów Zjednoczonych 6 kwietnia 1917 r. prezydent Woodrow Wilson wydał orędzie o powojennym ładu na świecie, które w 13. punkcie głosiło, że musi zostać utworzone niepodległe państwo polskie w dawnych granicach i z dostępem do morza. Był to efekt starań Ignacego Jana Paderewskiego, który natychmiast też wezwał rodaków w Ameryce do wsparcia Błękitnej Armii. Na jego apel zgłosiło się około 25.000 ochotników z USA i Kanady, oraz 3.000 z Brazylii, 1.000 z Argentyny i 100 z Urugwaju. Zostali oni uzbrojeni oraz wyszkoleni na koszt USA i systematycznie przetrucani do Francji.

Od czerwca 1918 r. do zakończenia wojny 11 listopada 1918 r. Błękitna Armia - składająca się z dwóch korpusów i czterech dywizji, liczących ponad 65.000 żołnierzy, mając w wyposażeniu m.in. 98 samolotów, 120 nowoczesnych czołgów i ponad 450 dział różnego kalibru - brała udział w licznych walkach z Niemcami, przyczyniając się do zakończenia wojny.

Tak wielka siła zbrojna uznana została przez państwa Ententy za armię sojuszniczą, co miało wielkie znaczenie podczas powojennych rokowań pokojowych i uznania Polski za kraj niepodległy.

Po zakończeniu wojny postanowiono nadal rozbudowywać Błękitną Armię do stanu 70.000 żołnierzy i przenieść ją do kraju, dla wzmocnienia sił przeciw oporom ze strony bolszewickiej Rosji w odzyskaniu dawnych granic i utrwalenia niepodległości Polski po 123 latach niewoli. Oddziały tej armii już od kwietnia 1919 r. zaczęły napływać do kraju i stały się najlepiej wyszkoloną i uzbrojoną częścią tworzącego się wojska polskiego. Nowe władze polskie postanowiły natychmiast wykorzystać je do udziału w ofensywie na froncie ukraińskim w Galicji Wschodniej i na Wołyniu, a także do akcji przejęcia przez Polskę Pomorza.

Upełnomocnieniem tych działań było podpisanie w dniu 28 czerwca 1919 r. przez Ignacego Jana Paderewskiego i Romana Dmowskiego Traktatu Wersalskiego, przywracającego Polsce niepodległość w granicach określonych orędziem prezydenta USA W. Wilsona.

Oddziały Błękitnej Armii stanowiły też podstawę polskich sił zbrojnych, dowodzonych przez Marszałka Józefa Piłsudskiego, w powstrzymaniu nawały bolszewickiej na Europę w r. 1920. Rozgromienie komunistycznej armii pod Warszawą, zwane „Cudem nad Wisłą” bez udziału emigracyjnej armii polskiej przybyłej z Zachodu, byłoby wręcz niemożliwe.